

FINNISH
CULTURAL INSTITUTE
IN NEW YORK

Lausunto Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

7.10.2025

Asia: Luovien alojen viennin vahvistaminen osana Suomen talous- ja kulttuuripolitiikkaa

Kati Laakso, johtaja

FINNISH CULTURAL INSTITUTE IN NEW YORK (FCINY)

- Yksi Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttiverkoston 17:sta eri puolilla maailmaa sijaitsevasta opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamasta instituutista
- Perustettu 1990 edistämään visuaalisten taiteenalojen kansainvälisiä työskentelymahdollisuuksia ja toimintaedellytyksiä Yhdysvalloissa
- *“FCINY kaltaisten organisaatioiden tuki luo ainutlaatuisia mahdollisuuksia, joita muuten olisi lähes mahdoton saavuttaa. Kansainvälistyminen ja näkyvyys Yhdysvalloissa edellyttävät vahvoja tukiverkostoja ja kulttuurista siltaa, jonka rakentamiseksi on välttämätöntä saada paikallista ja paikan päällä toimivaa apua. Ilman tätä yhteistyötä suomalaisilla toimijoilla olisi vain vähän konkreettisia mahdollisuuksia tuoda esiin osaamistaan ja edistää merkittäviä kohtaamisia globaalilla tasolla.”*

Meri Wiikinkoski, VAPAA Architecture Collective

Lähde: FCINY residenssiohjelman vaikuttavuuskysely

F
C I
N Y

SUOMEN LUOVIENTIEN ALOJEN KANSAINVÄLISTYMINEN

- Luovat alat ovat merkittävä työllistäjä ja vientisektori, joka tuo Suomea näkyväksi kansainvälisesti, vahvistaa maabrändiämme ja luo laaja-alaisia taloudellisia vaikutuksia
- Suomen tulee vahvistaa luovan alan viennin edellytyksiä strategisesti ja pitkäjänteisesti
- Luovan talouden kasvustrategia ja poikkihallinnollinen kansainvälisyysstrategia osana Kulttuuripoliittista selontekoa antavat selkeitä suuntaviivoja tarvittaville muutoksille
- Luovien alojen vientiä tukevien organisaatioiden (mm. Suomen kulttuuri-instituutit ja taiteen tiedotuskeskukset) tukia on leikattu toistuvasti jo useamman vuoden ajan
- 13 kulttuuri-instituutin rahoitus 2025 oli yht. 5 442 000 €, keskimäärin vajaa 420 000 eur/instituutti
Inflaation aiheuttama kustannusten nousu on samalla ollut osissa kohdemaista jopa 25%
- Tämän hetkiseen talousarvioesitykseen sisältyy 741 000 euron leikkaus riville *Kulttuurivienti, kansainvälistyminen, EU ja Pohjoismainen yhteistyö*. Kulttuuri-instituuttien julkinen tuki on jo nyt erittäin niukka suhteessa niille asetettuihin tavoitteisiin, lisäleikkaukset halvaannuttavat toimintaa ja ovat suoraan pois luovien alojen viennistä ja niistä tavoitteista ja odotuksista, joita instituuteille on esim. Luovan talouden kasvustrategiassa osoitettu
- Business Finlandin uusi T&K-tuki luovan alan toimijoille on erittäin tervetullut. Olisi tärkeää saattaa myös taiteilijayrittäjiä entistä enemmän Business Finlandin tukien piiriin ja kehittää BF:n tukirakenteita vastaamaan luovien alojen moninaisten mikroyrittäjien kansainvälistymisen tarpeisiin

KESKEISET NÄKÖKOHDAT JA PERUSTELUT 1/3: KULTTUURI ON OLENNAINEN OSA ELINKEINO- JA KASVUPOLITIikkaa

- Luovat alat tukevat koko yhteiskunnan innovatiivisuutta, elinvoimaisuutta ja ovat tärkeä osa nykyaikaista elinkeino- ja teollisuuspolitiikkaa
- Euroopan unionin alueella luovien alojen osuus BKT:sta on 7 %, kun se Suomessa on 3,3 %
- Vuonna 2023 lähes 96 % luovien alojen yrityksistä oli alle 10 hengen mikroyrityksiä
- Kukin luova ala toimii alakohtaisen markkina- ja liiketoimintamallin kautta. Luovat alat eivät skaalaudu perinteisillä tavoilla, mikä ei vähennä alojen kasvupotentiaalia
- Suomalaiset tekijät erottuvat kansainvälisessä vertailussa korkean laadun sekä materiaaalipohjaisten ja teknisten innovaatioiden kautta ja suomalaiselle osaamiselle on todennettua, kansainvälistä kaupallista potentiaalia
- BKT:lla mitattuna kulttuuri- ja luovat alat ovat tällä hetkellä keskisuuri toimiala Suomen kansantaloudessa

KESKEISET NÄKÖKOHDAT JA PERUSTELUT 2/3: **LUOVAT ALAT OVAT LÄHTÖKOHTAISESTI KANSAINVÄLISIÄ**

- Luova työ on lähtökohtaisesti kansainvälistä ja perustuu keskinäiseen dialogiin ja vaihtoon
- Suomen pienten kotimarkkinoiden vuoksi luovien alojen tekijöille kansainvälisyys on elinehto
- Eri aloille luotujen Kasvusopimusten täytäntöönpanoon tulee panostaa, tukien alan yritysten kehittymistä, kasvua ja kansainvälistymistä tunnistamalla kunkin alan erityistarpeet

KESKEISET NÄKÖKOHDAT JA PERUSTELUT 3/3: **PITKÄJÄNTEINEN RAHOITUS JA TUKIRAKENTEET**

- Menestyminen kilpailluilla kansainvälisillä markkinoilla edellyttää pitkäjänteisiä investointeja, osaamisen kehittämistä ja toimivia, maaspesifejä rakenteita
- Nykyinen lyhytkestoinen, hankekohtainen tukijärjestelmä ei mahdollista pitkäkestoista kehittämistä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön leikkausuhan alaiset, yksivuotiset yleisavustukset eivät riitä luovien alojen systemaattiseen viennin edistämiseen
- Liiketoiminnallisesti tärkeän välittäjäportaan kehittämiseen tulee panostaa

IRIA Leinon taiteellisen työn jälleenmyynti- ja dokumenttiprojektihanke, 2023-2027

EHDOTUKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET 1/4: HALLINNON- JA TOIMIALOJEN VÄLISEN YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN

- Hallinonalojen välistä strategista yhteistyötä ja elinkeinopoliittisia rahoitusinstrumentteja tulee kehittää
- Kulttuuri-instituutit on mainittu yhteistyökumppaneina Luovan talouden kasvustrategiassa tavoitteena toimintamallin luominen viennin edistämiseen ja maakuvan vahvistamiseen. Mikäli tätä halutaan edistää tulee instituuttiverkoston rahoitusta kasvattaa, ei leikata
- Samoin tulee Business Finlandin tukimuotoja tarkastella jatkuvasti niin, että ne tukevat luovien alojen eri kansainvälistymisen tarpeita ja tuovat alan toimijoita yhteen kannustavien rahoitusinstrumenttien avulla
- Esimerkkinä: eri hallinonalojen välillä toimiva maakohtainen koordinaattori, joka huolehtii toimijoiden yhteistyön täysimittaisesta hyödyntämisestä

FCINY:n järjestämä muotialan verkostoitumistilaisuus New Yorkissa keväällä 2023

Luovan talouden kasvustrategia 2025–2030

Useista kokouksia keväällä 2025, työ jatkuu syksyllä 2026. Strategia luovutettiin ministerit Talvitielle ja Rydmanille 10.6.2025.

4.2.5 Maakuvatyö, viennin edistäminen ja markkinointi

Haaste:

”Luovan talouden yritysten kansainvälinen tunnettuus, brändin rakentaminen ja myynti eivät ole kilpailijamaiden tasolla, vaikka potentiaali kasvulle on tunnistettu. Haasteena on luoville aloille kohdentuvan kansainvälisen rahoituksen vähäisyys Suomessa, myynnin ja verkostoitumisen hajanaiset toimenpiteet, osaamisaapuitteet ja suomalaisen kulttuurin heikko tunnettuus osana Suomen maakuvaa.”

Tavoite:

”Suomalaiset tekijät, luovien alojen yritykset ja brändit ovat maailmalla aiempaa tunnetumpia, alan vienti on kasvanut sekä ulkomaisten sijoittajien ja yhteistyökumppaneiden kiinnostus suomalaisia tekijöitä ja sisältöjä kohtaan on lisääntynyt. Suomessa työskentely kiinnostaa luovan alan erityisasiantuntijoita.”

EHDOTUKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET 2/4: VÄLITTÄJÄPORTAAN VAHVISTAMINEN JA RESURSOINTI

- Jotta suomalaiset luovat alat pysyvät kansainvälisesti kilpailukykyisinä, tulee taiteen tuotantoa ja levittämistä tukevaa välittäjäporrasta vahvistaa erilaisilla rahoitusinstrumenteilla
- Samoin tulee Suomen kulttuuri-instituuttien ja taiteen tiedotuskeskusten resursseja kasvattaa, jotta nämä voivat tukea luovien alojen vientiponnisteluja
- Esimerkkinä: suomalaisten muotisuunnittelijoiden menestys kansainvälisissä kilpailuissa ja kansainvälisten taidemessuorganisaatioiden suuri kiinnostus suomalaisen nykytaidekentän tekijöitä kohtaan, jotka resurssisyistä jäävät hyödyntämättä

iiu Susiraja: *Power Handle* , 2013

Susirajalla oli yksityisnäyttely MoMA PS1
—museossa vuonna 2023

EHDOTUKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET 3/4: PITKÄAIKAISEN RAHOITUKSEN TURVAAMINEN JA MAAKOHTAINEN KOHDENTAMINEN

- Kolmen vuoden rahoitusyöklit
- Tukimäärien allokointi luovien alojen maakohtaisten tarpeiden mukaisesti
- Instituuteilla on kyvykkyyttä kotiuttaa kansainvälistä kehittämisrahoitusta mm. erilaisten kansallisten ja EU-rahoitusmomenttien kautta, mutta se edellyttää vakaata ja riittävää kotimaista, julkista rahoituspohjaa
- Instituutit saavat merkittäviä in-kind tukia paikallisilta tahoilta, mikäli ne pystyvät tukemaan hankkeita perusrahoituksensa turvin
- Esimerkiksi New Yorkissa in-kindin osuus voi nousta 50–100 000 dollariin yksittäisen suuremman hankkeen kohdalla, joka on merkittävä määrä huomioiden instituutin 475 000 euron vuotuisen OKM:n perusrahoituksen

RIDDU RIDDU –festivaali, New Yorkin ja Oslon kulttuuri-instituuttien hanke yhteistyön lisäämiseksi Yhdysvaltojen, Suomen ja Norjan alkuperäiskansojen välillä, 2024-2025

EHDOTUKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET 4/4: OSAAMINEN JA KOULUTUS

- Vahvistetaan luovien alojen toimijoiden kansainvälistä liiketoimintaosaamista koulutuksen ja mentoroinnin kautta. Lisärahoituksen turvin tiedotuskeskukset ja kulttuuri-instituuttit voivat ottaa tästä osavastuun yhteistyössä koulutusta tarjoavien tahojen kanssa
- Huomioitava tekoälyn nopeasti kasvava vaikutus ja sisällöntekijöiden asema tekijänoikeuspolitiikassa sen osana, lisäksi immateriaalioikeuksien ymmärryksen lisääminen
- Esimerkkinä: osallistutaan kansainvälisiin luovien alojen inkubaattoriohjelmiin ja tuodaan niiden oppeja Suomeen. Suomen kulttuuri-instituutti on aloittamassa yhteistyön New Yorkissa, New Museum'n kyljessä toimivan New Inc -luovien alojen inkubaattoriohjelman kanssa. Ohjelma toteutuu kahdensuuntaisena vaihtona yhdessä Helsingin kaupungin kanssa

Aalto yliopiston, Parsons School of Designin, Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutin ja pääkonsulaatin yhteistyöhanke, 2023

Loppusanat

Suomalaisten luovien alojen tekijöiden ja tuotteiden osalta on merkittäviä kansainvälisiä mahdollisuuksia, jotka jäävät hyödyntämättä rakenteellisten pullonkaulojen ja oikeanlaisten rahoitusinstrumenttien puutteen vuoksi

Olemme mielellämme käytettävissä lisätietojen ja konkreettisten esimerkkien antamiseen valiokunnan työn tueksi.

KIITOS!

Kati Laakso
Johtaja

Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti

laakso@fciny.org
+1 917 692 0609

Alvar Aallon suunnitteleman Kaufman Conference Roomin pelastus- ja ennallistamishanke, 2024